Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 164. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го СЕРПНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 26, 1955. No. 164. VOL. LXII.

АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ МИРУ ЗА ЦІНУ ВОЛІ ЛЮДИНИ

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ПОДІЛУ НІМЕЧЧИНИ; ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ КОМУНІСТИ СКІНЧИЛИ ВЕСТИ ПІДРИВНУ АКЦІЮ В СВІТІ

Филаделфія, Па. — Президент Айзенгавер промовляв на 78-их річних зборах Американського Товариства Адвокатів і заявив, що він і надалі залишається вірним ідеї, що можна осягнути тривкий мир у світі, який основувався б на справедливості. Президент промовляв перед Галею Незалежности і підкреслив, що світового справедливого миру не можна буде осягнути так довго, поки існує підривна зорганізована акція комуністів у світі. Товариство Американських Адвокатів вшановувало 200 роковини з дня народження четвертого з черги головного судді Найвищого Суду Джана Маршалла. Айзенгавер сказав, що американський нарід у своєму бажанні не допустити до війни в світі, не може погодитися на такий мир, який продав би „волю людей за суп фальшивого миру". Президент покликувався на свою заяву в Женеві, що ми не можемо погодитися з тією думкою, щоб міг існувати ділений мир, який схвалював би такий стан, в „якому існує несправедливість супроти багатьох народів, поневолених людських істот на велику скалю та організовані змагання паралізувати цілі райони при допомозі страху". „Поділу Німеччини не можна підтримувати жадним аргументом, які покликувалися б на кордони, мову або расове походження. Панування над захопленими народами не можна управедливлювати довший час тим аргументом, що це потрібне з огляду на чиюсь безпеку". Президент не називав СССР, але його промова відносилася до советських провідників. Також гостро виступив президент проти підривної акції комуністів в межах чужих держав, бо тієї акції не можна називати культурним рухом.

„Будучи справедливими до себе і до інших, казав президент, ми ніколи не можемо погодитися на ці невірні і несправедливі пункти миру, якого ми бажаємо і шукаємо". „Женева, заявив президент, це не стагнація для Америки, тільки нагода, нагода для нашого народу і для народів по всьому світі здійснити свої справедливі аспірації". Мир, якого ми бажаємо, — це продукт порозуміння і догоди і права між народами, і цей мир базується на справедливості і безпеці. Такий мир сприятиме концентрації людської енергії для піднесення життєвої стопи не тільки в матеріяльній ділянці, але і в духовій та інтелектуальній. Такий мир, на думку президента, можна при добрій волі осягнути, бо всі великі осяги людства приходили завжди після великих зусиль і жертв. Після цієї промови президент вернувся до Вашингтону, де нараджувався в справі допомоги поводянам, а пізніше з своєю дружиною відлетів до Денверу, Колорадо, де буде продовжувати свої вакації. Після президента промовляв головний суддя Найвищого Суду Ірл Воррен, який хвалив президента за його промову та за вшанування пам'яті головного судді Джана Маршалла.

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА

Сиґнальні лямпи на перехрестях вулиць запалювалися зеленим світлом під час переїзду відкритого авта, що ним президент Айзенгавер їхав вулицями Филаделфії на Площу Незалежности, де виголосив промову до 30,000 зібраного народу

Франція мобілізує 6 куренів для висилки до Півн. Африки

Париж. — Хоча в північній Африці є вже тепер 10 французьких дивізій, себто, з допоміжніми частинами разом коло 200,000 війська, проте міністер внутрішніх справ зажадав покликання до війська ще 6 куренів резерви. Один курінь має 700 вояків. — змобілізовані резервісти були б негайно вислані також до Африки, а то до Альжирії. Центральною проблемою Франції є далі відносини в Альжирії і Марокко. Хоча прем'єр Фор рішений продовжувати переговори з марокканськими арабами в місті Е-ле-Бен на французькій Рив'єрі, проте радикальні антиарабські французькі настрої роблять щораз реальнішою димісію деперішнього генерального резидента Франції в Марокко, Жільбера Грандваля, що його обвинувачують у „занадто м'якій" політиці супроти арабів. Коли Градваль почав промовляти на похороні ген. Дюваля, який згинув у летунській катастрофі під час інспекції фронту в Марокко, приявні французи кричали під адресою Грандваля — „до димісії". Прем'єр Фор нараджувався в Парижі з президентом Коті, після чого вернувся до Е-ле-Бен на дальші наради з арабами.

Японія хоче ревізії свого договору з Америкою

Сан Франсіско. — Настав час, щоби подумати про ревізію японсько-американського договору про взаємну допомогу, — заявив японський міністер закордонних справ — Шіґемітсу у пресовому інтерв'ю при вступленні на американську землю. Мамору Шіґемітсу, який 10 років тому підписав був безоглядну капітуляцію Японії перед Америкою, прибув, як представник Японії до ЗДА, щоб у нарадах з державним секретарем Доллесом і іншими високими американськими політичними, господарськими й військовими чинниками поладнати низку проблем, які цікавлять обидві країни. Як мала б виглядати ревізія американсько-японського договору про взаємну безпеку, того Шіґемітсу не сказав, тільки натякнув, що новий договір повинен взяти під увагу більшу участь Японії в справах міжнародної безпеки, особливо на Тихому Океані й на Далекому Сході. Це в'яжеться тісно з проблемою японських збройних сил, дуже болючою для Америки і Японії. В самій Японії уряд має поважні труднощі з плянами організування нової армії з уваги на дуже сильні пацифістичні настрої, зручно використовувані комуністами. Шіґемітсу буде старатися дістати в Америці можливості для поширення японської міжнародної торгівлі — експорту товарів до самих ЗДА та облегшення Японії експорту до південно-східньо-азійських і комуністичних країн. Дуже болючою для японців справою є теж перебування у в'язницях на підставі засуду американськими судами 577 японських воєнних злочинців.

САТЕЛІТИ НАСЛІДУЮТЬ СССР У ФІКТИВНОМУ РОЗЗБРОЄННІ

Відень. — Чехословацький уряд повідомив, що він рішив зменшити збройні сили на 34,000 вояків. Дістеся це, мовляв, наслідком зменшення міжнародного напруження у висліді Женевської конференції „на вершинах". Редукція чеської армії має наступити до 28 грудня ц. р. Чехи, як і усі комуністичні держави, ніколи не подали докладних цифрових даних про стан своїх збройних сил. Західні фахівці обраховують силу чеської комуністичної армії на 230,000 вояків. Мадярщина, яка має 9 мільйонів населення має війська і допоміжних частин разом на 300,000. Румунія має реґулярну армію силою коло 230,000 але поза нею має ще кордонну сторожу, т. зв. службу безпеки, робітничі й інші пів-військові формації, так, що насправді румунську армію обраховують на 400,000 вояків. Польська армія нараховує кругло пів мільйона, а Болгарія має коло 160,000 війська. Крім того у всіх названих сателітських країнах стоять совєтські військові частини. На одній Мадярщині знаходяться — згідно з інформаціями від втікачів відтіль — 4 совєтські дивізії. Сама совєтська армія нараховує, як подав ген. Ґрунтер, кругло 4,500,000 вояків. Недавно румунський прем'єр заявив, що совєтські війська залишаться надалі в Румунії, хоча до цього часу вони були там ніби для вдержування зв'язку з совєтським гарнізоном у східній частині Австрії. Війська, що їх Совєти забірають з Австрії, частинно будуть стаціоновані на Мадярщині, частинно здемобілізовані. Затримання совєтських військ в сателітських країнах проходить під формальною покришкою т. зв. Варшавського пакту СССР з сателітами про створення військово-політичного бльоку комуністичних держав з армією під одним військовим командуванням. У згаданому недавньому повідомленні румунського прем'єра кажеться, що совєтські війська так довго будуть в Румунії, поки Америка не забере своїх військ з Европи. Остання чеська заповідь редукції армії на 34,000 вояків має — згідно з пресовими коментарями на Заході — дві головні причини: 1) йти на сліпо за прикладом Совєтів і в даному випадку маніфестувати ніби „добру волю" в ділянці розброєння і 2) дістати понад 30,000 робітників, конче потрібних чеському промислові. Якраз тепер Хрущов перебуває в Румунії на тамошньому святкуванні роковин „визволення" Румунії. Югославська преса принесла була вістку, що Хрущов ліквідуватиме Комінформ, що його централя знаходиться в Букарешті. Ліквідацію Комінформу, що виключив був зі своїх рядів Югославію за комуністичну неблагонадійність, ніби обіцяв Хрущов сербам підчас його відвідин в Югославії. Совєтська преса рішуче цьому заперечує.

Індекс коштів прожитку збільшився на 0.3 відсотка

Вашингтон. — Бюро Статистики Праці повідомляє, що в липні індекс коштів прожитку збільшився ще на 0.3 відсотка. Це найбільший зріст коштів прожитку від травня 1954 р. В червні цей індекс збільшився на 0.2 відсотка, і тоді це було перше збільшення коштів прожитку від листопада 1954 р. До збільшення коштів прожитку спричинилося збільшення цін на свіжу городину та зріст коштів за деякі роди праці, зокрема фризієрської. Внаслідок зросту коштів прожитку 850,000 робітників дістануть автоматичне збільшення заробітної платні на один цент від 1 вересня цього року. Між цими робітниками будуть 650,000 автових робітників корпорацій Форда та Дженерал Моторс. Індекс коштів прожитку становив у липні цього року 114.7. Цей індекс виражений на основі пересічних коштів прожитку в роках 1947-1949, коли він становив 100. Але все ж таки індекс із липня цього року був на 0.4 відсотка менший в порівнянні з липнем 1954 року, коли він виносив 114.3.

Уряд призначив на допомогу поводянам 100 мільйонів

Вашингтон. — Президент Айзенгавер зарядив, щоб всі урядові аґенції помагали жертвам поводі, спричиненої гураґаном „Діяною". Покищо уряд дасть фінансової допомоги на цю ціль в сумі 100,000,000 долярів, які будуть розділені між окремі стейти, а крім того уряд уділюватиме ще й позички на цю саму ціль. Пресовий секретар президента Айзенгавера Джеймс С. Гаґерті сказав, що провідники обох партій погодилися в тому, щоб уряд міг дати допомогу поводянам, використовуючи всі матеріяльні можливості своїх аґенцій, щоб не треба було скликати надзвичайної сесії Конґресу, яка була б тільки „втратою часу", як сказав провідник демократичної більшости в Сенаті, сенатор Линден Б. Джансон. Також і голова Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів демократичний конґресмен Кларенс Кеннон заявив, що він підтримує всі заходи уряду, щоб якнайшвидше допомогти жертвам повені та їхнім районам. Він сказав, що підтримує пропозицію уряду, щоб допомога виносила 100,000,000 долярів, але, на його думку, може буде можна обійтися з 80,000,000 долярів. Президент конферував із адміністратором Федеральної Цивільної Оборони Велом Пітерсоном, який заявив, що армія може призначити з своїх фондів 100,000,000 долярів на цілі допомоги. Конґрес на звичайній сесії ухвалить, щоб армія дістала ці фонди з державної скарбниці. Адміністрація Фармерських Мешканевих Позичок заявляє, що вона уділюватиме позичок поводянам зі своїх фондів, які вона має і які виносять 121,000,000 долярів. Голова Американського Червоного Хреста Роленд Гарриман заявив, що його інституція думає зібрати не 5,000,000 долярів, тільки 8,000,000, бо такої суми треба буде на допомогу поводянам.

Атакують перонівську конфедерацію праці

Буенос Айрес. — 53 колишніх провідників арґентинських робітничих організацій і спілок видали спільну заяву, в якій атакують гостро офіційну перонівську „Генеральну Конфедерацію Праці", заявляючи, що вона не репрезентує робітництва і тільки є прибудівкою перонівської партії. Заяву підписали представники різних політичних напрямків, від анархістів і соціялістів до представників Католицької Акції. Проти конфедерації видвигнено не тільки політичні, але й професійні закиди, стверджуючи, що робітництво в умовах перонівського режиму позбавлене всіх найелементарніших прав, що немає вже робітничого дня, що втратили своє значення закони про пенсії і соціяльне забезпечення. Генеральна Конфедерація Праці має нараховувати 6 мільйонів членів і її провід в усьому беззастережно підтримує Перона і його політику.

Емведист Мацкевич в „Голосі Америки"

Вашингтон. — Правління „Голосу Америки", що його радіопередачі Совєти заглушують всіма можливими способами, запросило провідника совєтської „хліборобської" делеґації Володимира М. Мацкевича виступити із звітом про відвідини совєтських „хліборобів" у ЗДА в програмі, передаваній за залізну заслону. В офіційних колах сподіваються, що Совєти не заглушуватимуть виступу Мацкевича. Це вперше в історії „Голосу Америки" офіційний совєтський представник виступив у його радіопередачах. Виступ Мацкевича тривав три хвилини і він говорив все те, що й на пресовій конференції у вівторок цього тижня, підкреслюючи зокрема щире прийняття американським народом очолюваної ним совєтської „хліборобської" делеґації. Правління „Голосу Америки" звернулося до американської амбасади в Москві з проханням стежити за тим, чи передача з виступом Мацкевича буде заглушувана в Совєтському Союзі. Виступ Мацкевича передавано через усіх 30 радіостацій „Голосу Америки" у світі.

Новий гураґан „Едита" формується на Атлантику

Маямі, Флорида. — Бюро Погоди повідомляє, що 24 серпня літак спостеріг новий гураґан, який названо „Едитою". Цей гураґан знаходиться 600 миль від Порто Ріко, а від американського узбережжя він віддалений на 1,500 миль. Його сила покищо мала, і він посувається на північний захід і північ зі швидкістю 13 миль на годину. Покищо нічого не можна передбачити про „Едиту", але Бюро Погоди звертає увагу на те, що вона виникла майже в тому самому місці, де формувалися два попередні гураґани „Конні" і „Діяна", які спричинили такі великі шкоди в цій країні. Корабель „Дел Сол" знаходився в віддалі 100 миль від цього нового гураґану, і повідомляє, що його сила ще дуже мала. Небезпечне те, що „Едита" посувається в такому напрямі, що існує можливість, що вона може вдарити на стейти цієї країни.

Ніксон поїде в „подорож доброї волі" на Близький Схід і до Африки

Вашингтон. — З Білого Дому повідомляють, що віце-президент Ричард М. Ніксон разом із дружиною, на прохання президента Айзенгавера, — в листопаді цього року поїде в „подорож доброї волі" на Близький Схід і до Африки. В повідомленні про цю подорож сказано: „Ціль цієї візити віце-президента, — запізнатися з провідниками країн, які він відвідає, та відновити давніші знайомства, які віце-президент уже нав'язав в дотеперішніх зустрічах. Віце-президент передасть поздоровлення американського народу народам відвідуваних держав, а також особисті поздоровлення президента Айзенгавера. Ніксон поїде тільки до самостійних держав, і не відвідуватиме таких країн, як Марокко, де ведеться боротьба між арабами та французами. Минулого року Ніксон відбув „подорож доброї волі" по державах східньої і південно-східньої Азії, а цього року об'їздив держави Латинської Америки.

Єгипет зриває розмови з Ізраїлем

Каїро. — Прем'єр Єгипту Ґамаль Абдер Нассер сповістив особисто ген. Е. Л. М. Бернса, голову перемирної місії ОН, як теж окремим листом генерального Секретаря ОН Даґа Гаммершилда, що єгипетський уряд не буде далі брати участи в єгипетсько-ізраїльських переговорах, що їх метою було полагодити справу збройних сутичок в області Ґази. Саме в той час, коли ген. Бернс прибув до Каїро, щоб переговорити ще деякі спірні питання в справі перемир'я, ізраїльські з'єднання з танками, мінометами і польовою артилерією заатакували знову військову єгипетську заставу на ізраїльсько-єгипетському кордоні, у висліді чого згинуло двох єгипетських вояків й один офіцер. Ізраїльський напад відбувся в понеділок 22-го серпня, хоч обидві сторони погодилися у вступних перемирних переговорах не вживати танків ні артилерії в області Ґази. Ізраїльський уряд, не признаючись до нападу на єгипетську військову заставу, заявив, що понеділкова сутичка — це „намагання Єгипту сторпедувати єгипетсько-ізраїльські переговори.

ВІДДІЛИ УНС МЕТРОПОЛІЇ ВЖЕ ПОЧАЛИ ПІДГОТОВУ ДО ВЕЛИКОГО ФЕСТИНУ

Ню Йорк. — Минулої середи, 24-го серпня ввечорі, відбулись тут у Народному Домі збори Окружної Ради Українського Народного Союзу метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі. Нарадами проводив голова Ради і заст. гол. предс. УНС адв. Михайло Пізнак, а секретарювала гол. радна УНС п-ні Марія Демидчук. На зборах були приявні два інші екзекутивні урядовці, гол. предс. Д. Галичин та гол. секретар Г. Герман, як теж гол. контролер П. Кучма і гол. радний д-р Я. Падох. Головним предметом нарад був заповіджений уже на неділю, 11-го вересня великий Перший Осінній Фестин, що має відбутися на „Союзівці", оселі УНС біля Керґонксону, Н. Й. Під час нарад виявилось, що відділи в поодиноких місцевостях, головно в Нюарку і Джерзі Ситі, як теж і в Ню Йорку вже почали інтенсивну підготову до того фестину, що заповідається як великий здвиг народу. В мистецькій програмі фестину передбачений виступ „Веселих Волокит", молодого, але вже відомого мистецького квартету (Чорній, Задорожний, Стецура і Баранський та Перфецький при фортепіяні), та виступ дир. Й. Гірняка в спеціяльно приготованій для того фестину ролі Гриця Зозулі. Атракцією фестину буде, крім того та крім багатої „старо-крайової" фестинової програми, вибір „Міс Союзівки" на 1956-ий рік. З усіх місцевостей метрополії, як теж і з дальших місцевостей та довколишніх стейтів (Конектикат, Пенсилвенія, Масачусетс) організується масові прогулянки приватними автомобілями та спеціяльними автобусами. На нарадах були заступлені Відділи: 8, 25, 66, 70, 97, 130, 158, 170, 194, 196, 204 213 234 281, 293, 361, 393, 489 та інші. Подробиці фестину, його програми та участи в ньому будуть проголошені в окремих повідомленнях. Крім фестину, на зборах обговорено теж деякі організаційні проблеми.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛЕТУН ВЕРТАЄТЬСЯ З ПОЛОНУ

Дві північно-корейські медсестри підводять до демаркаційної лінії на Кореї американського летуна лейтенанта Гая Г. Бумпаса, що його літака зістрілили комуністи над здемілітаризованою смугою.

В АМЕРИЦІ

● **Летунство ЗДА** перейняло від Канади дальше конструювання секретних літаків, так званих літаючих дисків, працю над якими Канада рішила припинити.

● **В Гавстоні, Тексас,** власниця ресторану Мері Елей випросила з залі індійського амбасадора в ЗДА та його секретаря, прийнявши їх за муринів. Амбасадор засміявся і перейшов до сусідньої залі. Закон в Тексасі забороняє чорному населенню їсти в одному приміщенні з білими.

● **Суддя Едвард Т. Кейн** засудив „надцятирічного" юнака, який неуважною їздою спричинив смерть двох своїх товаришів, до такої кари: 15 днів тюрми, щоб „насамоті міг побути з своїми думками"; відібрання права їзди впродовж двох років і відвідування церкви кожної неділі впродовж цього самого часу. Якщо засуджений не відбуватиме цієї „кари", то піде до тюрми на два роки.

● **Головний редактор** „Гарперового Магазину" Джан Фішер написав статтю, в якій твердить, що американські жінки вважають своїх чоловіків за „175-фунтовий сирівець, який має робити за них всю фізичну працю". В інших країнах, каже Фішер, жінки знають, що вони мають полегшувати життя своїм чоловікам.

● **Президент Айзенгавер** вірить у те, що говорить. Негайно після заклику складати жертви на поводян він дав поважну суму на цю ціль. Голова Червоного Хреста Е. Роленд Гарриман сказав, що жертва Айзенгавера була дуже поважна, і всі американці повинні наслідувати свого президента.

● **Чотирирічний хлопчик** Террі Тікнер із Мессепікви Парку, Лонґ Айленд, дивився на телевізію. Коли його мати вийшла до сусідньої кімнати, щоб скупати молодшого брата, він діткнувся оголеного електричного проводу від апарату і негайно згинув, бо телевізійні апарати мають великий вольтаж.

В СВІТІ

● **Еріх Гімпель,** німецький шпигун на терені Америки під час останньої війни, відсидів у ЗДА кару 10-річної в'язниці і приїхав до Західньої Німеччини, депортований американською владою. Німці затримали його для устійнення його колишньої ролі в нацистській партії.

● **Об'єднані Нації** дістали дві пропозиції: від Ізраїлю, щоб на майбутнє запобігти такій трагедії, яка сталась з ізраїльським пасажирським літаком над болгарською територією (комуністи його збили і всі його пасажири згинули), та від Індії, щоб вирішити долю тих колишніх корейських воєнних полонених, які не захотіли репатріюватись і вже два роки ждуть в Індії, чекаючи, поки їх десь поселять на постійне.

● **15 арабських і мохаммеданських країн** Африки й Азії, між ними також Туреччина, заявили свій протест перед Об'єднаними Націями проти кривавої „пацифікації", яку на терені Марокко провадить Франція, відплачуючись за арабські терористичні акти. Вони заапелювали до генерального секретаря ОН Гаммершилда, щоб той зажадав негайно припинити винищування арабів французами, які вживають для цього танків, гармат і літаків.

● **Чотири американські студенти,** які автом німецької продукції подорожували по Середньому Сході, запаркували його по ізраїльському боці над біблійним Галилейським озером і пішли „розглянутись" по околиці. Випадково вони забрели на територію Сирії, де їх заарештовано. Студентів випущено на інтервенцію американської амбасади.

● **4,500 „Свідків Єгови",** американської релігійної секти, мандрували по Західній Европі, вживаючи 68 аеропланів і два пароплави. Вони відбули масові збори своїх членів і прихильників у Парижі, Нюрнберґу й Гаазі, звідки вернулися назад до ЗДА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАЛАМУТНА ВОДА

В останньому часі трапився ще один випадок, який кидає дальшу тінь на страшну трагедію і ще більше підкреслює загрозу тієї каламутної води, що її витворив розбрат, антагонізм, боротьба і неперебірлива конкуренція серед української політичної еміграції в Европі. Справа така:

29-го липня комуно-польська радіовисильня передала вістку про „наглий суд при закритих дверях" перед військовим трибуналом у Варшаві, де на лаві підсудних засіли Збігнєв Камінський з Ярослава, Петро Гойсин з повіту Сянік, Богдан Лихолат, Євген Пташник, Микола Бойчук, Володимир Низ і Михайло Цвєк. Трьох обвинувачених: Камінського, Гойсина і Лихолата, після розгляду „доказового матеріялу", засуджено на смерть і кару „негайно виконано". Інших підсудних засуджено на досмертну або довголітню в'язницю. В повідомленні згадано, що обвинувачені рекрутувалися з колишніх вояків Української Повстанської Армії, що вони нібито були „завербовані й вивінувані офіцерами британської розвідки" і в 1951-му році перекинуті „для шпигунської роботи в Польщі і Росії".

Це коротке повідомлення передали також совєтська преса та совєтські радіовисильні, а за ними й деякі інформаційні аґенції у вільному світі. Передала його, очевидно, й українська преса, в першу чергу мюнхенський „Шлях Перемоги" з 14-го серпня, а за ним інші українські газети по той і по цей бік океану. „Шлях Перемоги", що є органом Закордонних Частин ОУН під проводом п. Ст. Бандери, не обмежився на повідомленні комуністичної преси та пресових аґенцій ,але додав ще деякі подробиці, напр., те, що Збігнєв Камінський є не Збігнєв, а Мирослав; Провід ЗЧ ОУН в офіціяльному повідомленні потвердив, що засуджені були справді українцями, що вони справді були вислані і т. д.

За ці подробиці і потвердження тепер гірко докоряє „Шляхові Перемоги" та репрезентованій ним націоналістичній групі орган іншої націоналістичної групи, зв'язаної з Закордонним Представництвом УГВР, „Український Самостійник", у числі з 21-го серпня. В редакційній статті п. з. „Обдумана провокація, чи безнадійна глупота" цей тижневик висуває страшні обвинувачення проти своїх партійних противників, закидаючи їм прямо зраду революційних таємниць та допомогу ворогові в боротьбі з українськими підпільниками. Газета вважає, що комуно-польське повідомлення про суд і засуд у Варшаві могло бути провокацією на те, щоб „потягнути за язик" українських еміґрантів і довідатись від них те, чого під тортурами не виявили заарештовані підпільники, як, напр., Камінський, якого в комуністичному повідомленні названо „Збігнєвом", хоч він, як це виявляє „Шлях Перемоги", Мирослав. „Український Самостійник" до тієї міри огірчений і озлоблений на своїх поквапливих у виявлюванні революційних таємниць суперників з „Шляху Перемоги", що й собі перетягає струну та пише так, що коли б навіть большевики не знали, який вжиток зробити з повідомлення в „Шляху Перемоги", то він їм це підказав би. „Український Самостійник" закидає „Шляхові Перемоги", що він подав подробиці про суджених у Варшаві підпільників з думкою — якщо це не була провокація — про запляновану на жовтень збірку фондів на визвольний фонд. А коментар в „Українському Самостійнику" своїм тоном робить знову враження, що він надрукований теж не без евентуальної думки про той фонд, хоч і цілком протилежної, себто, щоб йому пошкодити.

Ми далеко від того, щоб обвинувачувати когонебудь, бо не знаємо ані фактів, ані „куліс". Передаємо тільки те, що написане, і висловлюємо те враження, що написане робить. А на підставі написаного і враження від нього можна тільки ствердити те, що поставлено в заголовку цього коментаря: каламутну воду серед української еміґрації, скаламучену страшними внутрішніми і зовнішніми обставинами, скаламучувану постійно ворогами українського визволення і короткозорістю, антагонізмами, партійними суперечностями, індивідуальними і груповими амбіціями та взагалі прокляття розбрату між самими таки українцями. І за це відповідальні всі, одні в більшій, а другі в меншій мірі, але всі, бо всі до того причиняються і всі поносять страшні наслідки того, поносить їх українська визвольна справа.

Каламутна вода, помилки, провокації, інтриґи, розбрат і т. п. — це вже, можна сказати, традиційні властивості кожної політичної еміґрації, і українці в цьому відношенні не є ані ліпші, ані гірші від усіх інших у минулому чи сучасному. Але це мала потіха і мала користь. Українці бо, на яких звернені сьогодні очі багатьох поневолених народів, як на першу силу у визвольній боротьбі, мусять бути ліпші. Це можна досягнути тільки впорядкуванням внутрішніх відносин серед української еміґрації, і в цьому напрямку мусять іти в першу чергу наші зусилля.

ЗОНА, ВКРИТА ПОРОХОМ

Закінчивши свою подорож по Совєтському Союзу, учасники американської сільсько - господарської делеґації щиро й одверто поділилися в Москві з урядовцями міністерства землеробства, а в Берліні з кореспондентами закордонної преси своїми ревеляційними спостереженнями.

Зрештою, про українські колгоспи нічого нового вони не сказали. Вони ствердили, що українські колгоспники живуть тепер трохи краще, як у воєнних часах, але не мають речей, найконечніших у цивілізованому житті.

Для читачів української преси на еміґрації не є жадною новиною, що українські селяни живуть не в котеджах, а в старосвітських хатах, а в районах, де найбільше лютувала війна, і сьогодні туляться цілими родинами в „ліплянках" — примітивних хижах, зліплених з глини, перемішаної з коров'ячим гноєм та соломою. Не є новиною також і те, що вони мусять працювати цілими місяцями, щоб придбати собі одяг ,тоді як американський фармер заробляє собі на одяг, і то значно вищої якости, за 2-3 дні. Наївною констатацією звучить заява американських учасників делеґації про те, що „совєтський фармер не має можливости користуватися особовим автом", не має рефриджерейтора і телевізора, а „туалети в совєтських колгоспах у дуже примітивному стані". В одному колгоспі, що має 7,000 членів, делеґатам показали два приватні авта, але ж хто з українських читачів буде сумніватися в тому, що ті авта належать не звичайним колгоспникам, а „луччим колгоспним людям" — комуністам чи іншим активістам?

Для пересічного американця такі спостереження цікаві й переконливі. Для українців вони ще раз потверджують — як то мало знають ще американці про сучасну Україну.

Власне, ревеляцією для цьогобічного світу є зауваги членів американської аґрономічної делеґації про цілинні землі, що їх вони оглядали під час своєї подорожі.

Ще від того злощасного дня 1954 року, коли то в Москві на лютневій сесії пленуму комуністичної партії виступив Хрущов з „геніяльною" пропозицією розорати споконвічну цілину в Західньому Сибіру та в Казахстані і засіяти її пшеницею та кукурудзою, „Свобода" постійно присвячувала належну увагу цьому черговому експериментові кремлівських диктаторів. Постанова Центрального Комітету комуністичної партії „Про освоєння цілинних і перелогових земель" вимагала „різко збільшити продукцію збіжжя, з тим, щоб державні заготівлі і закупівлі хліба в найближчі роки збільшилися на 35-40 відсотків у порівнянні з 1953 роком". Про причини, що породили згадану постанову, доволі вже писано, і ні для кого не є секретом, що найголовнішою з них є загальна криза колгоспної системи і зв'язаний з цим катастрофальний стан сільського господарства.

З совєтської преси довідався західній світ про вивезення на ті „гибельні землі" десятків тисяч молоді, передусім української, про надзвичайно тяжкі умовини, в яких приходиться їм працювати, про відсутність на „освоюваних" територіях найконечніших речей — від даху над головою починаючи, а на звичайній махорці і сірниках кінчаючи. За цей час на цілинних землях створено сотні радгоспів, машинове устаткування для яких вивезено переважно з України. Грубі мільйони рублів витрачено на розбудову нової „житниці", яка, згідно з задумом Хрущова, має розв'язати в СССР проблему хліба. В самому лише Казахстані від весни минулого року, коли цей край відвідав перший секретар компартії, зорганізовано 330 нових радгоспів, а на Алтаї заплянowано зорати до 1960 року 32,000,000 акрів землі додатково. Всього ж силами молоді зорано і засіяно вже 75,000,000 акрів земельної площі.

Що ж розповідає про ці „цілинні землі" американська фармерська делеґація?

На думку її учасників, без достатніх дощів (а чи не всі ці „освоювані території є районом постійних суховіїв, що винищують всю рослинність, і малої кількости атмосферичних опадів) 75,000,000 акрів цілини можуть стати не новою „житницею" Совєтського Союзу, а „зоною, вритою порохом", щось на подобу описаного американським письменником Стейнбеком у його повісті „Грона гніву" — „кітла пороху" в стейті Оклагома, де вітри здіймають верхній шар ґрунту і переносять його з місця на місце, винищуючи все живе. Від місяця травня — заявляють члени делеґації — в багатьох місцевостях Казахстану не випало й краплі дощу.

Як же виглядають посіви, що мають збільшити совєтські державні хлібозаготівлі і хлібозакупівлі на 35-40 відсотків?

Пшеничні колоски ріденькі, — заявляють американські фармери, — і слабо розвиваються. Кукурудзяні стебла почорніли. Жовтіє навіть степова трава. „Агрикультурний риск може обернутися катастрофою..."

Минулого року, — твердять американські фармери, — при нормальній кількості атмосферичних опадів, на цілинних землях зібрали лише по 18-20 бушлів пшениці з акру. Цього року внаслідок посухи — а посуха тут звичайна річ — врожай зменшився наполовину. В деяких новостворених радгоспах врожай ледве покриває зужите на висів насіння.

Американці питали в совєтських аґрономів: „Чому ви не використовуєте ці землі як пасовища, замість засівати їх зерном?" На це аґрономи їм вияснювали, що Совєтський Союз потребує чимраз більше зерна. Корові, мовляв, щоб вижити в цьому районі, треба принаймenше 4 акри земельної площі, а інтенсивна культура з тої ж площі може дати потрібну кількість поживи і для людей, і для худоби. Аґрономи, звичайно, покривили душею — вони мусять знати, що всі ці цілинні землі споконвіку використовували місцеві скотарські народи за їх прямим призначенням, і що з цих земель ці народи тепер зігнано, щоб провести на них хрущовський експеримент, який мав би збільшити державні хлібозаготівлі і хлібозакупівлі.

Отак виглядає справа на „освоюваних територіях". Ревеляційне повідомлення американських фармерів змушує робити висновок, що і цей експеримент Хрущова, так само, як його відомий проєкт створення з колгоспних сел „аґроміст" — скрахував. Хрущов викликав на двобій природні стихії. Перші тури цієї боротьби не виходять йому на користь. Чи не стане це причиною того, що в ближчому чи дальшому майбутньому на котромусь пленумі ЦК компартії виступить він із „покаянною" заявою, в якій — за взірцем заяви Маленкова — признається у своїй нездатності розв'язувати державні і сільсько-господарські проблеми? Чи не занадто вже він розпаношився в тій „колеґії диктаторів", не маючи на те „плечей", що їх мав свого часу Сталін?

До речі, як подає совєтська преса, цьогорічний урожай на Україні „оправдав надії колгоспників", — майже всі області вже здали державі належний континґент і навіть його „перевиконали". Виходить, тяжку харчову ситуацію знов таки рятує Україна, з якої Хрущов — оглядаючись на „нову житницю" в Сибіру та Казахстані — хоче зробити „кукурудзяний край".

В. С-ко

КОРЕЯ ПРИГАДУЄ СЕБЕ СВІТОВІ

Корея стала для світу синонімом клопоту. Але мабуть таки це не вина Кореї, а світу, що так байдуже й несправедливо ставився і ставиться до трагедії корейського народу. Адже це не якесь кочівниче плем'я, а 30-мільйоновий нарід, який осів від непам'ятних часів на своїй рідній землі і має 2,000-літню історію. Нещастям корейського народу було те, що його країна опинилась між двома великодержавницькими суперницями — Росією і Японією. Після поразки у війні з Японією в 1905 році, Росія признала першенство японським інтересам в Кореї. У практиці це проявилось в 40-літньому пануванні Японії в Кореї, при чому в 1910 році Японія зовсім анектувала була цю країну. До речі, володіння японців в Кореї породило таку ненависть корейців до своїх найближчих східних сусідів, що й по нинішній день ці дві країни не втримують ані дипломатичних, ані торговельних і культурних зв'язків, а тільки одна одну лають і при кожній нагоді пакостять, з великою шкодою для боротьби з їх спільним ворогом — комунізмом.

Але найбільше лихо для Кореї почалось з її „визволенням". Воєнні альянти просто „забули" запитати в корейців, своїх найприродніших і найбільших приятелів, які їх бажання. Ані на конференції Рузвелта, Черчила й Чіянґ Кай-шека в Каїро у листопаді 1943 р., де рішено привернути суверенність Кореї, ані на Ялтинській конференції в лютому 1945 р., де признано Совєтам величезні концесії на Далекому Сході за зовсім вже непотрібну Америці їх участь у війні проти Японії, ані на Потсдамській конференції в липні 1945 р., де рішено поділити Корею на дві частини — не було репрезентанта Кореї. Ось так уведено до всесвітньої історії злощасну 38-паралелю: на північ від неї прийшли російські комуністи, на південь — американці. Різниця в політиці ЗДА й СССР на тереві Кореї була та, що американці допомогли корейцям впорядкувати внутрішні відносини й відбудувати демократично-державницький лад, а большевики поставили їм сильну армію під своїм наглядом та з своїми танками і виготовили їм плян нападу на південь.

Таким чином 25 червня 1950 року розпочалась Корейська війна, яка тривала до 27 липня 1953 року, коли то підписано перемир'я. Згідно з цим перемир'ям, за три місяці повинна була розпочатись політична конференція для виготовлення мирного договору й об'єднання країни. У міжчасі у тих трьох місяцях, дотримання постанов перемир'я мала пильнувати Невтральна Комісія, до якої Об'єднані Нації вибрали Швецію і Швайцарію, а комуністи — Польщу й Чехословаччину. Для підготови політичної конференції почались 26 жовтня 1953 року наради, що тривали аж до 12 грудня того року, коли то американський репрезентант Дін покинув засідання, не бажаючи далі наражатись на образи збоку комуністів. Справа об'єднання Кореї і підписання з нею державного договору була на денному порядку минулорічної Женевської конференції. Але вона закінчилась знову повною невдачею. Так виглядає ця справа по нинішній день. Невтральна Комісія, яка почала своє урядування 31 липня 1953 року, з тим, що її місія мала закінчитись до 90 днів, „урядує" й по нинішній день. А те „урядування" виглядає так, що воно змобілізувало в минулому тижні коло півтора мільйона демонстрантів у різних містах південної Кореї і викликало небезпеку відновлення воєнних дій.

Причиною стали польські й чеські комуністи в Невтральній Комісії, які від першого дня свого урядування вважали себе за експонентів китайського комуністичного командування в Північній Кореї. Наслідком такого розуміння своїх обов'язків — вони зайнялися шпигунською роботою на терені Південної Кореї, впродовж двох років ідеально інформуючи комуністів про все, що ділось в Корейській Республіці. Водночас вони співділяли з північно-корейськими і китайськими комуністами ,які попросту не допустили Невтральної Комісії в цілості для нагляду в Північній Кореї, щоб там не збільшувано комуністичної армії, згідно з постановами договору про перемир'я. І ту армію дійсно розбудовано — під крилами Невтральної Комісії. Ясно, що це обурювало докраю південно - корейський уряд і старшинство, тим більше, коли всі протести самих таких швайцарців і шведів, членів Невтральної Комісії, і самого таки американського командування проти порушування постанов перемир'я у військовій ділянці, не мали ніякого позитивного практичного наслідку.

Тому південно- корейський уряд під проводом старого президента Синґмана Рі сам інспірував масові демонстрації проти комуністичних членів Невтральної Комісії, поставивши їм ультимативне домагання, щоб вони виїхали з Кореї до попередньої неділі. Американські політичні й військові кола відразу опинились в незручній ситуації, бо формально Америка зобов'язана давати охорону Невтральній Комісії, як органові миру на терені Кореї. Фактично вона солідаризується з корейцями, що вся та Невтральна Комісія і, зокрема, поведінка її комуністичних членів — це скандал. Державний секретар Доллес склав офіційну заяву, що ЗДА будуть охороняти Невтральну Комісію, але до Синґмана Рі двічі їздив з Токіо головний командант ЗДА на Далекому Сході ген. Лемніцер на розмови, змісту яких не оприлюднено. Можна здогадуватись, що Америка обіцяла Синґманові Рі піддержати його домагання на ліквідацію Невтральної Комісії і відкликання її членів з Кореї, взаміну за відкликання ультимату і припинення заворушень. Так і сталось: під датою 12 серпня ц. р. південно-корейський уряд зголосив офіційну ноту до Об'єднаних Націй з домаганням зліквідувати Невтральну Комісію і водночас на терені Кореї настав розмірний спокій.

Але проблема Кореї існує далі й існуватиме доти, доки в половині тої країни пануватимуть комуністи, що не зрікаються надії опанувати весь край. Тому вони вперто відкидають концепцію вільних виборів на всьому терені краю під наглядом Об'єднаних Націй, а пропонують рецепт, застосований ними з „успіхом" на терені Польщі, Мадярщини й Чехословаччини: щоб обидва уряди — південної вільної і північної комуністичної Кореї „погодились" створити один уряд „народного фронту", щоб американці пішли собі геть з Кореї, а договір між Південною Кореєю і ЗДА уневажнено, і щоб таким чином за недовгий час можна було „мирно" і „з волі народу" — скомунізувати весь край, зліквідувавши некомуністичних міністрів та встановивши в цілій Кореї комуністичний „рай", пов'язаний, очевидно, найтісніше з „раєм" совєтським і китайським. Але державний секретар Долес потішає корейців і рекомендує їм — терпеливість. Не треба дивуватися, що цей рецепт корейцям не подобається.

ЯБЛУКА ДОСПІЛИ...

Яблука доспіли, яблука червоні,
Ми з тобою йдемо стежкою в саду...
Ти мене, кохана, проведеш до поля,
Я піду і — може — більше не прийду.

Вже й любов доспіла під промінням теплим
І її зірвали радісні уста —
І тепер у серці щось тремтить і грає,
Як тремтить на сонці гілка золота.

Гей, поля жовтіють і синіє небо,
Плуґатар у полі ледве маячить...
Пригорни востаннє, поцілуй востаннє —
Вміє розставатись той, хто вмів любить.

М. Рильський.

НА ТЕМИ ДНЯ

Виступаючи на пресовій конференції у Вашинґтоні, провідник совєтської „хліборобської" чи, як американські газети пишуть, „фармерської" делеґації, Володимир Мацкевич заявив, що Совєтський Союз плянує ущасливити З'єдинені Держави Америки ще частішими відвідинами совєтських фахівців, які мали б можливість ще основніше вивчати американське сільське господарство, як його делеґація, яка провела у ЗДА ... тільки п'ять тижнів. Хоч совєтські хлібороби, побуваючи в ЗДА, не дармували, хоч вони дуже скрупулятно обсервували, підглядали й записували не тільки свої спостереження, але й кожну технічну деталь в такій чи іншій сільсько-господарській машині, все це — як виявляється — для емведиста Мацкевича й інших спеців у складі совєтської делеґації мало — і вони обіцяють вселаскавіше присилати до ЗДА чим більше таких делеґацій, але вже... спеціялізованих і не таких численних, як остання, які матимуть більше часу вивчати машини і методи праці в сільському господарстві ЗДА і не витрачатимуть його на подорожування. В цьому, здається, колишній керівник сільсько-господарської секції совєтського МВД проговорився, виявив бо те, що є „задушевним" бажанням совєтського шпигунського керівництва: коли не можна добути потрібних інформацій і даних з допомогою своїх аґентів й інформаторів, тоді добиватися потрібного матеріялу з допомогою офіційних місій і делеґацій, що їх дружньо вітають і їм усе — навіть не раз найбільш секретні речі — наввипередки і щиросердечно показують... Тільки з цього погляду можна зрозуміти поквапність совєтського уряду у висиланні всяких „делеґацій" і „місій" закордон, буцімто для встановлювання „дружніх взаємин".

* * *

Під час вашинґтонської конференції Мацкевич виявив неабиякий талант в підході до американської пресової публіки. Він почав забавляти американських репортерів „джовками" про Тексас, мешканці якого люблять хвалитися, що їхній стейт двічі такий великий, як Совєтський Союз, що Тексас — це осередок не тільки ЗДА, але і світу, і що поза ним майже немає Америки... Захоплюючи репортерів своєю знайомістю тексаської психології, Мацкевич не загаявся вбити і другого зайця: він прирівняв Україну до Тексасу, заявляючи тексасцям, що він походить з України, яка двічі більша за Північну і Південну Америку вкупі. Мацкевичове порівняння майже ідентичне (Україна такий же совєтський „стейт", як Тексас американський!) з недавно висловленим тут же у ЗДА одним з американських дипломатів прирівнянням України до Пенсилвенії й виводиться воно з одніє основи: російського „єдинонеділимства".

Ст. Самійленко

ДНІ СЛАВИ

(8)

Через якийсь час кличуть мене до штабу, куди приїхало троє чеських старшин. Там мені кажуть, що якийсь наш відділ обеззброїв невеликий чеський відділ, що проходив в ночі по дорозі. Питають, чи це не були мої люди?

Я розказав, хто їздив вночі і що уже вернувся, але ніякої чужої зброї не привіз. Чехи кажуть, що вони того чоловіка, що обеззброював їх, легко пізнають і тому просять показати їм тих людей.

Пор. Жидіка можна було пізнати навіть в великому гурті вояків: від поранення в голову і після операції черепа одно око було перекошене і цілий вигляд був „звірський".

Залишаю я чеських старшин у штабі і спішу до вагону, де спав пор. Жидік. Буджу його і кажу: — Що ти наробив, чортяко? — Мовчи, — каже він мені. — Я і для тебе маю гарний „парабеллюм". А з біди якось викрутимося.

Надходять чеські старшини і наш старшина зі штабу. Пор. Жидік ліг знову і удає, що спить. Зачинають приглядатися до вояків.

Підходять до пор. Жидіка, приглядаються і кажуть, що ось це той. Будять його, а він зривається і з несамовитим криком і жестикуляцією зачинає кидатись по вагону, нарешті вискакує з нього і біжить у поле. Чехи питають, що з ним є, а я відповідаю, що то людина несповна розуму і страшно небезпечна,що краще залишити його в спокою. Чехи так і пішли з нічим. Пізніше я питався пор. Жидіка, як це було і він мені розказав:

„Стою я зі своїм „броневиком" недалеко від дороги. Чую, ідуть по дорозі. По ході пізнаю, що відділ невеликий. Так дуже хочеться мені роздобути револьвера, бо не мав. Коли відділ порівнявся зо мною, біжу в їхньому напрямку і кричу до них: „Стій!" Стали. „Складай зброю!" А назад до своїх кричу: „Хлопці, готуй кулемети і гранати". А там один кулемет, кілька ручних гранат і два чоловіки. Чехи зброю склали. З двадцять рушниць і три револьвери. Тоді я сказав їм, що можуть іти далі".

Пор. Жидік згинув в бою над Збручем в листопаді 1920 року, як командир окремого повстанського загону.

XI — Поворот до м. Києва

Нарешті ідемо на Київ!

Наш полк (Богданівський) входить до Києва, утримуючи збільшену охорону (власну) з усіх боків. Уже на передмісті зустрічають нас і захоплено вітають юрби людей. Обдаровують вояків, чим хто може. І майже не було ні одного старшини ні вояка, щоб чогось не дістав. Полк розташувався в будинках бувшого „Алексеєвського інженерного училища", де приводив себе до порядку. Прибуло чимало нових вояків, отже полк побільшився, відповідно переорганізувався і вирушив в напрямку на Полтаву. В Києві залишилися від кожної сотні по одному підстаршині і три козаки, щоб збирати і пізніше привезти до полку добровільців, які весь час зголошувалися, і також старих козаків полку, які відстали були від нього в часі нашого відходу з Києва і під час перебування большевиків там переховувалися, а які тепер зголошувались знову до полку. Я залишив бунчужного Бородавку (який був убитий уже як хорунжий Чорного Полку в бою під Єзуполем над Дністром літом 1920 року).

Під час перебування в Києві наш полк взяв участь у величавому похороні українських старшин, козаків і визначних українців, вбитих большевиками на тереві „Царського Саду".

На станції Гребінка, де якийсь час стояли „Богданівці", приїздив новий командир Запорізької Дивізії — полковник Натієв, грузин з походження. По-українськи говорити не вмів, за що вибачився перед старшинами полку. Балакав по-російськи.

— Я розумію, — казав він, — національні питання народів бувшої Росії, як може їх розуміти син теж поневоленої нації Грузії і буду працювати для української справи, скільки вистачить моїх сил і скільки дозволить Уряд Незалежної України!

Гідна це була людина і совісно служила для нашої справи на пості командира Запорізької Дивізії, поки не прийшов йому на зміну полковник Болбочан.

XII — З боями на Полтаву і Харків

Перший поважний бій з большевиками був під селом Яблунове, недалеко від Лубень.

Ще в ночі заліг наш полк в розстрільній в принагідних ровах і прикриттях на горбках, навпроти села Яблунове, де за донесеннями нашої розвідки скупчилися большевики. Спереду, між Яблуновим і нами, невеличка річка, через неї, навпроти села — міст. Вправо, понад річкою, з одніє і другої сторони від нас аж до села — сіножать, на кінці якої, біля самого села — кілька вітряків.

Коли стало розвиднятися, наша розстрільна піднялася і пішла до наступу.

Большевики підпустили нас під не дуже частим обстрілом майже до річки і тоді відкрили на нас дуже сильний кулеметний вогонь. Особливо докучали кулемети, які вони поставили на вітряках. Цей вогонь змусив нас повернутися на вихідні позиції, а що вогонь був дуже сильний, то ми не змогли забрати з сіножаті усіх наших ранених. Я дістав наказ: вогнем моїх кулеметів змусити замовкнути ворожі кулемети на вітряках.

Я сам теж ліг за один кулемет і вогнем наших 5 кулеметів „Максима" змусили постепенно замовкнути ворожі кулемети.

Ще лягаючи за кулемет, я чув якісь крики по нашій розстрільній, але не мав часу розглянутися, з якої причини ті крики. В перерві між однією кулеметною стрічкою і другою, розглядаюся і бачу, що на сіножать, де лежать наші ранені, заїжджає фіра, кіньми якої керує якась жінка, убрана в воляцький плащ. Вона під'їжджає до ранених і під порядним ворожим вогнем, кому з них допомагає, а кого просто тягне на фіру. Ми просто остовпіли. Жінка! Тоді, коли вояки лежать за укриттям.

В цей мент, з поблизького яру по нашій стороні вилітає (дослівно) командир кінного Гордієнківського полку полковник Петрів (пізніший військовий міністер УНР, помер малощо не з голоду на скитальщині в Німеччині після другої світової війни), а за ним два сурмачі сурмлять „атаку" й весь полк і все це скільки духу у коней з голими шаблями, та до мосту! Ворожий вогонь не втихає. Вони майже поодинці перебралися на другий бік, а там в розстрільну та на село. А сурми сурмлять „атаку". Як побачили большевики таку справу — стали тікати хто куди, а головним чином на кладовище, що ліворуч села.

Я уже теж притягнув свого кулемета до мосту. Наша розстрільна пішла зараз же в слід за Гордієнківцями. Заболотився я по самі вуха, бо що кілька кроків треба було критись від ворожих куль. Поставив „Максима" коло мосту, та як заграв — (а з мене був непоганий фахівець по тому ділу), то може ще хто живе із мешканців села Яблунове то нехай скаже, скільки „того" було на цій дорозі, що між селом і кладовищем.

Василь Мудрий

НА ЖИДІВСЬКІ ТЕМИ

(2)

На стор. 219-ій стоїть: „Уночі 1 листопада 1918 р. українці обсадили Львів та перебрали касарні й арсенали. Я сам тоді був у Львові, куди мене трансферували після довгої служби на фронті. Пригадую собі, як ненадійно ранком, коли я прийшов до касарні мого полку біля Личаківського цвинтаря, сторожа мене затримала, доки не прийшов офіцер, цілком мені незнайомий, і попросив мене до Командантури. Він попросив вибачення, що варта мене затримала, і поінформував, що цісар Карло зрікся трону, а українці перейняли владу. Далі спитав, чи не бажав би я стати офіцером армії Західньо - Української Республіки. Розуміється, що його пропозиція мало переконувала мене і я сам себе демобілізував. Не зважаючи на те, український офіцер обіцяв мені присилати додому харчі для мене і мого ординанса, і два тижні дотримав слова". Далі на тій же сторінці читаємо: „День пізніше почалися бої на життя і смерть. Це був початок трьохтижневого бою між поляками й українцями за Львів. А жиди? Цілий жидівський провід зрозумів, що ми повинні стати невтральні між воюючими сторонами. Один тільки д-р Вальдман дав волю своїм проукраїнським симпатіям. Він був редактором німецької напівофіційної газети „Таґблят" у Львові. Був надзвичайно талановитою людиною, знав добре українську мову і був у добрих відносинах з українськими провідниками. Він направду вірив українській справедливості і клав велику надію на політичну перевагу українців. При тім він був добрим сіоністом і його проукраїнізм не шкодив сіоністичній справі. Були інші як д-р Рінґель, який мав пропольську орієнтацію, але „невтральність" була найкращим виходом у нашому положенні". На стор. 221-ій автор пише: „Українці, обсадивши Львів і цілу Східню Галичину, признали Жидівську Національну Раду, як верховний орган, і всі місцеві її організації. Українська Національна Рада запропонувала жидам вислати своїх представників до неї, але жиди відмовились від участи".

Далі на тій же сторінці читаємо: „Жидівська депутація відвідала польських представників (проф. Хлямтача та інших) і дала їм вияснення в справі жидівської невтральности. Польські керманичі були цим вдоволені. Чергового дня жидівська делеґація відвідала капітана Борута, представника польської команди та українських керівників армії, де офіціяльно подала їм до відома жидівську постанову про невтральність та її причини. Жидівської міліції було 300 людей, а командантом її був капітан Юлій Айзлер". Стор. 226 приносить такі інформації: Жидівський харчовий референт Мандель радив дістати перепустку від української влади на закупно харчів по українських селах. „За допомогою д-ра Вальдмана жиди дістали від української влади дозвіл на закуп і вивіз із провінції до Львова харчів. Рівночасно я питався, чи не можна б дістати позичку на закуп харчів. Позичку? (стор. 227). Чому ні, якщо жидівська Національна Рада хоче? Ні, Національна Рада не могла цього брати на себе, бо треба було дотримати невтральність. Тільки апровізаційний Комітет потребував грошей, щоб купити харчів для жидівського кварталу. Видно, що українцям це не подобалося, бо не можна давати приватним людям, яких не знається, позичку. Але нарешті згодились дати нам, скільки треба, на векслі з підписами 20 значних купців. Векслі ми мали доставити пізніше. Наш Мендель виїхав на кілька днів. Вернувся верхом на коні, як генерал, а за ним цілий трен - каравана навантажених продуктами підвод. Ця харчова валка в'їздила до Львова через Личаків і тягнулася від Личакова аж до міста. Жиди, як молодь, так і старші, втішилися, бо на возах було повно бараболь, фасолі, гороху, цибулі, моркви, бочки з сиром і маслом та коші з покладками. Обабіч біля возів ішла маса худоби, готової для різника. А селяни везуть і помахують батогами, бо для них теж потіха, що вдалося проїхати до міста без труднощів і перешкод. І я сам ніколи не забуду того гарного спектаклю: кавалькада коней і ситої худоби".

Отже українська влада не тільки дала львівським жидам можливість закупити харчі, але й дала на них позичку. І це в місті, в якому йшла боротьба з поляками, як пише п. Тененбавм, на життя і смерть. Чи в тих критичних часах у таких поступках української влади та війська можна дошукуватись антисемітизму? Пише ж про ці українські благородні жести ґалицьких українців супроти жидів таки сам п. Тененбавм.

Автор описує в подробицях, як жиди підписали договір з польською командою у Львові в справі компетенцій жидівської міліції. Умова була підписана для 10 листопада 1918 р. Одначе вже за кілька днів поляки договір порушили і в пресі поставили львівських жидів у стан обвинувачення за те, що вони не тільки не притримуються невтральности, але, навпаки, стріляють, мовляв, до польських вояків із вікон. Про це писали в польському часописі „Побудка" з 17 листопада 1918 р. Таких наклепів було все більше та більше і поляки готовились до генеральної розправи з львівськими жидами. Вночі з 21 на 22 листопада українці залишили Львів, і поляки вчинили в місті жидівський погром.

На стор. 263-ій д-р Тененбавм дослівно пише: „Столиця Західньої України була в Станиславові. Українці дали жидам автономію, признали жидівську та гебрейську мову і спочатку відносини між жидами та українцями були добрі. Після львівського погрому жидівська молодь Східньої Галичини добровільно пішла до Української Галицької Армії, щоб мститись за львівські погроми. Коло тисячі жидів пішло воювати добровільно, але й тут тихо не обійшлося. Поза бойовою лінією були напади солдатески по жидівських містечках, і уряд це толерував".

Тут уже п. Тененбавм пересолив. На твердження, що, мовляв, за галицької української влади були за фронтовою лінією протижидівські вибрики солдатески, він не має ніяких доказів, бо й не може мати тому, що їх не було.

Але п. Тененбавм дає собі з тим інакше раду. Він пише: „Коли гетьман Скоропадський залишив Україну разом із німцями, то його місце зайняла Директорія з Петлюрою, Винниченком та Макаренком на чолі. Петлюра зараз же поспішив допомагати західньо-українським (в оригіналі: східньо-галицьким) братам. Його вмарш до Сх. Галичини заплямлений жидівською кров'ю. У Болшівцях петлюрівці вбили 21 жида, у Бурштині — 11, у Букачівцях — 24 жидів. А навіть у Войнилові, передмісті Станиславова, багато жидів упало з рук українських убійників."

Варто тепер історично проаналізувати це твердження д-ра Тененбавма. До переходу Української Галицької Армії за Збруч в днях 16, 17 і 18 липня 1919 р. у районі Дністра взагалі не було ніяких, як їх зве п. Тененбавм, „петлюрівських" військових частин. Д-р Тененбавм помішав справу історично. Армія УНР („петлюрівська") була в районі Дністра, але аж у серпні-вересні 1920 р., коли ця армія як союзниця Польщі, діяла разом з польською армією проти большевиків. Галицька Армія була тоді на Східній Україні у важкій ситуації, а галицький уряд був уже у Відні на екзилі. Тому не міг ані толерувати, ані не толерувати протижидівських ексцесів з 1920 р., якщо вони взагалі були в розмірах, які представляє д-р Тененбавм.

Бо ось виявляється, що в Бурштині, в якому, згідно з твердженням автора книжки, солдатеска вбила аж одинадцять невинних жидів, був ранений тільки один-одинокий жид різник Герш Шварц, дід знаного нам Иосифа Шварца. Допустився цього ганебного вчинку якийсь мародер не знати чи з армії УНР („петлюрівської"), чи з російських частин ген. Пермикіна, що тоді діяли в тому ж районі під наказами Команди армії УНР. Першу лікарську поміч дав Гершові Шварцові бурштинський лікар д-р Л. Шумер. Герш Шварц помер аж у вересні 1939 р. на 96-тому році життя. П. Иосиф Шварц твердить, що, поза тим одним випадком поранення, ніякого погрому в Бурштині ні в цьому, ані в попередньому, ані в пізнішому часі не було.

Ми намагалися добути автентичні інформації про Болшівці, Букачівці та Войнилів між еміґрантами з тих місцевостей, одначе, ніхто з них не потвердив того, що пустив у світ д-р Тененбавм, черпаючи свої відомості про ці „погроми" не з вірогідних джерел, але від звичайних клеветників. В ім'я чого робив це д-р Тененбавм? І в ім'я чого, пишучи про свою стару батьківщину, написав таке: „Обидва народи (себто поляки й українці) святкували своє відродження, черпаючи відрами жидівську кров, щоб було чим наповнити святочні келіхи визволення".

Яке це далеке від тієї толеранції, що її в своїй книзі так дуже вимагає автор від інших. Нехай порівнає це своє наставлення до галицьких українців з тим, яке мала до жидів у Львові українська цивільна та військова влада в 1918 р., і нехай ще раз стане йому перед очима та валка возів із харчами, що тягнулась від личаківської рогачки до центру міста. А в місті були бої, а в місті був фронт. Не дай, Господи, щоб ми колинебудь тепер чи в майбутності давались до тої міри поносити настроєвості д-ра Тененбавма в оцінці українсько-жидівських відносин як у минулому, так і теперішньому, а особливо в майбутньому.

Членство в Українському Народному Союзі — це ваш національний обов'язок і особистий інтерес! Вступайте в члени У. Н. Союзу!

УКРАЇНСЬКА УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ ЗДА

В днях 10-14 липня ц. р. в Гемилтоні при Колґейтсько-Університеті, відбулася річна 7-ма Конференція Міжнародної Політики ЗДА.

Конференція була репрезентована представниками 40 національностей, в якій персонально взяли участь 20 амбасадорів, 40 урядових представників державних амбасад та 50 членів дипломатичних місій, американські конґресмени, сенатори, представники преси, Департаменту Армії, професори Університетів та кілька сот делеґатів різних політичних, культурно-освітніх і громадських організацій.

Українську Делеґацію на тій Конференції становили уповноважені УККА: д-р В. Шандор, д-р К. Кохно і п. Волтер Прибила.

Програма і сесії Конференції поділялись на 5 основних відділів: 1. Східньо-Европейський, 2. Західньої Европи, 3. Далекого Сходу, 4. Латинської Америки, та 5. країн Середнього Сходу. Крім того в обідню пору і вечером відбувалися загальні пленарні сесії. Кожний відділ мав свого предсідника і членів т. зв. пенелу, які представляли програму і були головними доповідачами.

В понеділок 11-го липня розпочались сесії східньо-европейського відділу, предсідником якого був д-р Сідней Гаркаве, представник Державного Департаменту ЗДА. Членом пенелу був відомий маршал Мек Дафі з Держ. Департаменту, — який після війни був директором УНРРА в Україні. В перший день сесії Сх. Европейського відділу в програмі була поставлена така головна тема доповідей: „Хто і як тримає владу в СРСР".

Делеґати УККА вирішили йти разом на сесії Східньо-Европейського відділу, тому, що на основі певних інформацій вони зорієнтувались, що деякі прелеґенти були про-російського наставлення і легко було передбачити, що будуть говорити з певними тенденціями. Першим виголосив доповідь проф. Газард. Прелеґент говорив про зміни, які зайшли в совєтській політиці, підкреслюючи, що дуже важливі зміни вже почалися з 1952 року, коли Сталін усунув Політбюро. Він подав під розвагу присутнім, чому Сталін скасував Політбюро та завважив, що представники політичного (зах.-вільного) світу повинні застановитись і глибше проаналізувати сучасні зміни в совєтській політиці. Проф. Газард звернув увагу на зміни, які зайшли в складі Ради Міністрів, Верховного Совєту і Секретаріяту ЦК КПСС.

Маршал Мек Дафі аналізував нову совєтську політику у відношенні до Заходу. Він заявив, що Хрущов і Вулґанін взяли новий курс та іншу тактику в закордонній політиці. Про це свідчать: договір з Австрією, намагання встановити бльок невтральних країн, відновлення зв'язку з Тіто та Юґославією і т. ін. Однак, заявив він, Хрущов неоднократно виступав проти ЗДА...

Д-р Гаррі Говард, як і попередні доповідачі, висловив надію, що зміни в совєтській політиці дають підставу вірити в оздоровлення міжнародної політичної ситуації, у можливості мирних переговорів, об'єднання Німеччини та переведення переговорів в справі контролі атомової зброї. Вкінці він заявив, що „ми повинні бути приготовані до нових совєтських політичних маневрів, знаючи дійсну природу російського дзвону, який тепер голосно дзвонить про мир, а на ділі прагне різними методами заволодіти світом."

Д-р А. Перрі на початку задеклярував себе, як представник радикально-лівих переконань. В доповіді висловив погляд, що Сталінові не подобалась „зростаюча популярність" Політбюра, бо він хотів зосередити владу в своїх руках і бути абсолютним диктатором, і ніби з цих причин усунено Політбюро... Відносно сучасних змін в совєтській політиці, він зауважив, що комуністична партія має тепер меншу владу, а фактично ніби влада зосереджена в руках Хрущова, Булґаніна, Жукова, а за останнім стоїть ген. Конєв і совєтська армія... Крім того, твердив він, там приходить до влади „середня кляса", і це може породити конфлікт в комуністичній партії.

Д-р Перрі намагався переконати присутніх, що сучасна олігархічна форма совєтського правління та інші факти свідчать про те, що в Совєтському Союзі існує демократія!

Після доповідей прелеґентів, предсідник покликав до слова декількох амбасадорів і консультантів. Виступаючі критикували погляди прелеґентів, заявляючи, що є помилкою і небезпечною надією думати, що в Совєтському Союзі зайшли політичні зміни на краще, що ніби там змінився режим і з приходом нових лідерів не в такій мірі домінує бувша сталінська аґресивна політика. Головно представник Польщі п. Корбонський, який втік звідти в 1949 році, не погоджувався з поглядами д-ра Перрі, а також бувш. консул Литви п. Стасінскас.

Згідно з правильником Конференції, граво виступати мали лише члени пенелу, почесні гості і консультанти, а всі інші делеґати мали право ставити тільки запитання. Однак, на здивовання всіх присутніх, д-р Катерина Кохно, делеґатка УКК використала нагоду і заявила присутнім, що вона є бувша громадянка Совєтського Союзу і що мала велике щастя втекти на Захід. У цей момент на залі було помітне загальне зацікавлення, і члени пенелу дали д-р Кохно змогу говорити. П. К. Кохно відповідно висвітлила присутнім „сталінську епоху" і суть совєтського режиму, підкреслюючи, що деякі прелеґенти не суттєво та помилково вияснили причини, чому Сталін скасував Політбюро. Вона заявила, що Сталін усунув Політбюро, з ціллю зцентралізувати владу в руках диктатора комуністичної партії та з ціллю підсилити владу політичної поліції, яка терором тримає всю владу в СССР. А також була ціль зміцнити тотальну контролю над підсовєтськими масами, особливо на Україні, бо під час війни на теренах України, Білоруси, Кавказу та в інших країнах існував в дуже широких розмірах національно - визвольний рух. Цей домінуючий в різних формах резистанс серед поневолених не-російських народів був і є дуже небезпечний для Совєтської влади, і тому Сталін базував свою владу на поліційному режимі.

Відносно змін в сучасній совєтській політиці, п. К. Кохно зауважила, що змінилась тільки совєтська політична стратегія, однак совєтський терор і тоталітарний поліційний режим внутрі СССР не змінився.

Потім п. К. Кохно доказовими фактами з російської історії, а особливо з совєтської дійсности, відповідно розбила арґументи і твердження д-ра Перрі про т. зв. совєтську демократію"

Після цього виступу слово забирали ще деякі представники державних амбасад, які нав'язували свій виступ до порушених проблем, а також висловлювали признання д-р К. Кохно за її виступ.

Після закінчення сесій п. К. Кохно дістала від багатьох членів амбасад та учасників Конференції теплі ґратуляції і признання за її виступ.

В скорому часі участь української делеґації на сесіях Східньо-Европейського Відділу набула певного розголосу. Багато з учасників Конференції цікавилося українськими політичними проблемами. Того ж дня відбулись приватні дискусії та своєрідні інтерв'ю при вечері з представниками преси.

Під час цих інформативних дискусій д-р Шандор порушив і вияснив присутнім проблему, яке потенціяльне становище відограє Україна в Центральній Европі а також говорив про впливи, які мають українські військові провідники в совєтській армії. Активну участь в дискусіях приймав п. Волтер Прибила, який солідно зайнявся розповсюдженням нашої англомовної літератури і вів добру пропаґанду, як американський українець, для української справи.

На другий день Конференції в програмі Східньо-Европейського відділу стояла головна тема доповідей: „Чи совєтська закордонна політика дозволяє на „співіснування" і „Чи взагалі мирне співіснування можливе?"

Не дивлячись на те, що українська політична проблематика та питання поневолених народів СССР не стояло окремо в програмі, наша делеґація своїми виступами, запитаннями, а також в приватних дискусіях причинилася до того, що на сесіях Східньо-Европейського Відділу ці проблеми були порушені, а особливо вони стали предметом оживлених дискусій.

Майже всі прелеґенти, в своїх доповідях твердили, що мирне співіснування з Совєтським Союзом є можливе, мотивуючи тим, що совєтський уряд усвідомлює собі обопільну загрозу атомової війни, яка може принести катастрофу і знищення для людської цивілізації.

Д-р Перрі, який скоро відчув проведену інформативну роботу української делеґації серед учасників Конференції, намагався захитати віру в наші арґументи і наведені факти про жахливий терор і совєтську аґресію. Він знову почав переконувати присутніх про те, що в совєтській системі є деякі докази на те, що там існує демократія...

Після таких виступів, бувший міністер Мадярщини, д-р Бартко відчитав свого роду меморандум, а потім говорив про совєтський терор і всякого роду звірства, які большевики заподіяли в окупованій Мадярщині. Його руки і вся істота тремтіли від надмірного хвилювання і обурення. З черги виступив представник Польщі п. Корбонський, який також гостро критикував тезу про „мирне співжиття" і засуджував Совєтський Союз, як найбільшого аґресора. Він заявив, що проповідувати в той спосіб мирне співіснування це є свого роду моральне обеззброювання, самообман перед існуючою совєтською небезпекою.

Потім слово в дискусії забрав д-р Шандор. Він також критикував тезу мирного співжиття, а особливо звернув увагу на совєтську національну політику внутрі СССР. Д-р Шандор на доказ совєтської дискримінаційної політики запитав одного з прелеґентів, який склад за національностями мало Політбюро і сучасний совєтський уряд. Д-р Газард у відповіді підтвердив слушність запитання д-ра В. Шандора. Після того виступили амбасадори і особливо представник Туреччини та Амбасадор Греції, критикуючи тезу мирного співжиття.

Цього дня ввечорі делеґація УКК зорганізувала в готелі скромне прийняття, яке пройшло дуже успішно. Серед гостей були представники амбасад: Англії, Італії, Зах. Німеччини, Голляндії, Ізраїлю, Данії, Бельгії, Швеції, Цейльону та міністер Півд. Кореї. Також були присутні репрезентанти балтійських країн і кореспонденти газет.

Після нашого прийняття головний представник німецької дипломатичної місії д-р Федерер і барон фон Буше. Також сили нас на свій обід, де разом з нашою делеґацією були представники італійської, данської, шведської амбасади та бувший консул Литви. Це прийняття відбулось в дуже приязній атмосфері, і після того забрали нас автами і ми всі разом поїхали на вечірні сесії Конференції, де з доповідями виступали амбасадор Індії Мета та амбасадор Австралії сер Персі Спендер.

В середу вранці відбулася фінальна сесія Східньо-Европейського відділу. В програмі була поставлена така тема для доповідей: „Які повинні бути головні завдання американської політики у відношенню до Совєтського Союзу".

Прелеґенти висловлювали різні пропозиції. Маршал Мек Дафі твердив, наприклад, що Америка має велику внутрішню силу, але назовні її не виявляє належно. Підкреслював, що ЗДА є могутньою і великою країною, тому, на його погляд, немає підстав турбуватись тим, хто є більш чи менш червоний. Він також зауважив, що „ми ні в якому разі не будемо починати війни тільки з причин визволення..." Потім сказав, що Японія і Німеччина теж колись були ворогами, а тепер приятелі. „Даймо можливість часові говорити" — радив маршал Дафі.

Проф. Газард переконував, що необхідно створити коаліцію союзників, щоб всі держави одностайно діяли в холодній війні проти всякої аґресії.

Д-р Говард підкреслював, що ЗДА повинні більше уваги звернути на союзників і задовольнити їхні потреби в їх обороні.

Д-р Перрі почав свою доповідь певними оправданнями, заявляючи, що до нього доходять чутки про невгаваючі дискусії і що деякі делеґати ставлять йому закиди за невірне висвітлювання політичної проблематики та національних аспірацій не-російських народів. Він намагався переконувати, що ніби дехто із слухачів невірно інтерпретує його погляди. У своїй доповіді д-р Перрі говорив про завдання „Голосу Америки" та „Радіо Вільної Европи" і пропонував деякі напрямні в американській контр-пропаґанді, однак висловив погляд, що підсовєтські народи переконані, що зі смертю Сталіна вмерла і комуністична догма...

Після цих доповідей, предсідник дотримав обіцянки з попереднього дня та покликав до слова д-р Катерину Кохно, яка критикувала слабості американської стриманої та нерішучої політики у відношенню до Совєтського Союзу. Вона заявила, що для багатьох представників західного політичного світу видається, що сучасний період міжнародної політичної ситуації подає великі надії на встановлення тривалого миру у світі, в той час, як цей період є дуже небезпечний і загадковий, бо не відомо, які таємні совєтські пляни і несподіванки криються за цими дипломатичними маневрами... Потім вона апелювала до присутніх і представників Державного Департаменту, заявляючи, що саме тепер ми потребуємо великої і більш конструктивної психологічної стратегії і зміцнення нашої контрпропаґанди, щоб зробити її більш успішною за залізною заслоною. Вона вказала, що це можна здійснити лише тоді, коли Державний Департамент, нарешті, буде мати дійсних експертів в цій ділянці, які повинні знати методи і суть совєтської пропаґанди.

Після того представник Туреччини критикував погляди д-ра Перрі, ніби зі смертю Сталіна вмерла комуністична догма, і остерігав, що таким переконанням можна тільки приспати нашу готовість дати відсіч комуністичній аґресії. Представник Польщі п. Корбонський підтримував висунуті пропозиції п. К. Кохно.

Потім до слова зголосився Андре Міхальоптульос, головн. дорадник грецької амбасади. Він заявив, що грецький народ також уже відчув на собі московсько-комуністичну аґресію під час диверсійних комуністичних заворушень в Греції, коли навіть діти стали жертвою, бо Москва силою забрала їх з батьківщини! „Якщо я маю щось додати, то тільки те, що виступ міс Кохно, справив на мене глибоке враження і я апелюю до присутніх взяти всі ті пропозиції до уваги!"

Особливою несподіванкою для всіх була відповідь д-ра Перрі. Він на здивовання всіх заявив так: „Іноколи присутні невірно інтерпретують мої погляди... Я розумію і усвідомлюю всі страждання і горе неросійських народів внутрі СССР! Але ми не повинні казати, що російський народ такий злий в основі, бо цей народ також став жертвою совєтської аґресивної політики і також один із перших боровся проти комунізму, коли він зроджувався в Росії під час 1-ої світової війни! Я заявляю, і це факт, що Україна була дійсно загарбана Росією і окупована після порушення відомого Переяславського договору!

Така заява свідчить про перемогу проведеної інформативної роботи української делеґації, на такій важливій міжнародній конференції.

Отже, активна участь нашої делеґації УККА та успішні виступи на такому важливому міжнародно-політичному форумі мали для нашої загальної справи дуже важливе значення, і свідчать про наші певні досягнення в міжнародніх зв'язках з політичним світом!

К. Д.

ЗАМІСТЬ ФЕЙЛЕТОНУ

„ЇДЬТЕ НА ФЛОРИДУ"

(Відповідь „Волокиті" на його „Приїжджайте до Болотова")

Недавно прочитав я одним душком в „Свободі" прецікавий репортаж п. н. „Приїжджайте до Болотова" і, признаюся щиро, я дуже зрадів. Зрадів, бо бачу не перевелися у нас робітники пера легкого жанру. Репортаж вийшов мов чотири тузи. І знаменитий гумор, і сатира, і нікого не обмовив, нікого не образив, нікого не знеохотив до суспільної праці — одним словом знаменитий. Та інакшої від мене думки були і пані інженерова й ентузіяст жаб'ячого кумкання, пан професор. А їхні погляди з моїми довелося мені сконфронтувати вже найближчої неділі на тій же оселі, так дотепно названій шановним п. Волокитою — Болотовом.

„Цілую ручки" пані інженерово! — вітаюся з добродійкою у віці між 25 а 45 літ. „Що доброго та нового?" — питаю. „О нового — питаєте? А хіба ж мало нового отой пашквіль про оселю?" — паде енерґічна відповідь. „І подумайте" — продовжує моя співбесідниця — „якийсь собі Волокита приїжджає ніби гість, не поцікавився нічим важнішим, і потому очорнює нашу працю в газеті. Йому не інтересно, як постала оселя, як виглядають її фінанси, — а бачить в швайцарському сирі самі дірки. Це переходить всяке поняття. На додаток, нашу чисто приватного характеру розмову про мої літа поміщує теж у тому репортажі. Він не знає, скільки труду і грошей коштувало придбати цю оселю, не звертає на те уваги, що задовження виплачено і вона сьогодні є необмеженою власністю нашої громади, йому не інтересно було знати, що за шість літ існування з оселі користало понад 600 дітей, які тут серед природи скріпили і духа і тіло в рідному довкіллі. Він бачить на оселі тільки одне... болото. Та що ж, хто привик повзати, літати не буде... — усміхнувшись закінчила пані інженерова.

Мої заходи злагіднити погляди пані інженерової та бодай трохи оборонити бідного „Волокиту" відбивалися мов горох від стіни. Не багато вже бракувало, щоб почути, мовляв, я такий самий. Зрадів я отже незмірно, коли побачив, що в нашому напрямі наближається цей любитель осельної природи, пан професор. Я був певний найти в особі професора союзника, що допоможе мені оборонити „Волокиту", — та, на жаль, я гірко розчарувався.

„Пане! — каже несьогоднішній — а ще бадьорий та енерґійний професор — знаєте, що ні дітей ні внуків на оселі не маю, але люблю оцей наш куток. І люблю його не тільки за жаб'яче кумкання. Хоча заробляю всього $42 в тиждень, я горджуся, що був одним з перших, що зложив стодоляровий уділ на купно оселі. Цього року весною, коли ми купували сусідню площу, я вплатив других сто долярів, а як буде треба, то й третіх вплачу. Цілу весну кожного року їжджу сюди й мов кінь працюю над порядками і все те на те, щоб якийсь „Волокита" кпив собі з нашої оселі та з наших зусиль. Не хочу бути злобним та мабуть ціле нещастя в тому, що йому довелося вплатити бодай 50 центів вступу. І це можливо вивело його з рівноваги".

Спинився професор на хвилину, а спритна пані інженерова використала, щоб ще раз повторити цілу свою репліку, яку я вислухав перед тим.

Як ще колись того пана — продовжував професор — зустріну, то перша річ попрошу: „не приїжджайте більше до нас, а „їдьте на Флориду".

Обтер професор спітніле чоло й замовк, мовчала з тріюмфом у очах пані інженерова, мовчав і я. Я думав над сказаним і в дусі признав обоїм рацію.

Карась

● До Ню Йорку вернувся з тримісячної подорожі по Европі й Ізраїлю головний рабін Йосл Тайтелбавм. На пристань його вийшли вітати 200 рабінів та студентів духовної школи.

ПОДЯКА

Управа Українського Золотого Хреста в Рачестер, складає оцим щиру подяку Вп. Панові Робертові ШЕРЕЛІСОВІ, за зовсім безкорисне відступлення площі для Дитячого Фестину, який відбувся 14-го серпня 1955.

Нехай Всевишній Господь благословить Вас за Ваше добре діло.

Чистий дохід з фестину $160.89. Гроші призначені на допомогу дітям Української Школи в Мальсгайм-Німеччина, над якою наш Відділ має патронат.

За Управу УЗХ:

Анна Хмилян, Тетяна Гринів, Міра Повх

Рачестер, дня 16-го серпня 1955 р.

ПОЧИНАЄТЬСЯ ВІДБУДОВА ЗНИЩЕНИХ ПОВІДДЮ МІСЦЕВОСТЕЙ

В Іст Стровдсбургу, Па., (фото внизу), почалося відчищування вулиць із румовищ і плавиння, нанесеного повіддю. На горішньому фото руїни домів у Вотерборо, Конн.

Спорт

ТИЖДЕНЬ В КАНАДІ

Торонто. — Змаганнями Тризуб — Гунґарія 2:1 закінчено цьогорічні першенства футболу провінції Онтеріо. Фінальне чергування табелі Н. Ліґи знане від 1—10. Чемпіоном ліґи на рік 1955 стала СТ Україна 27 точок, перед ірляндцями Олстер Юнайтед 24, поляками Вайт - Іґолс 20, німцями Олімпія 20. У середній клясі — залишились: Італія 18, Гунґарія 18, УСК Тризуб 16 і Вестінґгавз 14 точок, командами сірого кінця — Кенедієнс 14 і Ст. Ендріюс Ірлскорт 9 точок. Перші 4 команди Н. Ліґи грають серію плей-офу за чашу Карлінґа і участь в дальших грах за трофей Канади. В першому матчі Україна елімінувала поляків Вайт-Іґолс 1:0, Редґендери Олстеру — Олімпію 3:1. І знову — два старі суперники Україна і Олстер зустрінуться у фіналі; і хто кращий візьме чашу Карлінґа і виграє плей-оф з правом репрезентувати Торонто у всеканадійському футболі. Сподіваємось, що наш трикратний чемпіон Онтерія — СТ Україна, має кращі амбіції, як серія плей-офу і помандрує на ширші води футбольного першенства. Крім плей-офу в Торонті розпочато гри за інші трофеї: чаша Арнольда, чаша Консула — Тризуб ремісував в грах за чашу Арнолда з Олстером 0:0, Україна програмово вищелімінувала й перемогла Вайт - Іґолс в чаші Консула 2:1. В грах проти противників Тризубівці добували ворота через Сідореця і Тріскана, Україна через Габу і Закалужного. В серії Дивізії Юньйорів: Етобіко — Тризуб 2:1, Україна Кенедієнс 3:3. Двоє воріт добув Гладун, інші були припадковим збігом обставин ...коли пес став стрільцем третіх воріт і врятував Україну від втрати точки. Інші гри: за чашу Арнольда: Кенедієнс — Вестінґгавз 1:1, Італія — Кенедієнс 3:2, за чашу Консула: Олстер — Ст. Ендріюс Ірлскорт 4:3.

На репрезентативному Варсіті Стадіюм Збірна Онтеріо, в якій грали українці: Стецьків, Шапка, Закалужний і Береза (усі СТ Україна) розгромила Збірну Стейту Ню Йорк 6:1. Ворота добули: Павляс (поляк) 3, Закалужний, Береза, Джонстон по 1.

Монтреал. — СТ Україна ремісувала фіналову гру за Чаріти Кап проти чемпіона Квібеку ФЦ Канталія 0:0. В Україні грали два змагуни з українських команд ЗДА: Оленець, Січ і Павлюк, УСК Ню Йорк. Рекордовою була авдиторія глядачів — поверх 2,500. Оба воротарі МекАвлей, Україна і Е. Цібін, Канталія були героями дня. Італійці більшу половину другої пів-ри грали в десятку, через виключення напасника Беретто. Реміс 0:0 — це великий успіх України.

Богдан Прудиус.

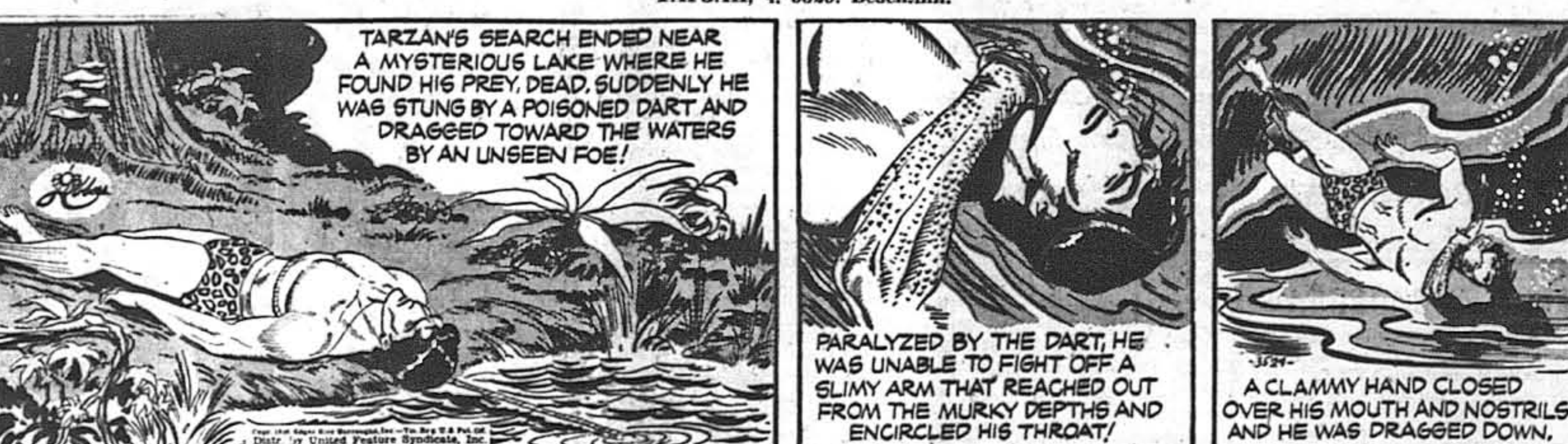

Греки й турки їдуть до Лондону на конференцію в справі Кипру

Атени. — Наприкінці цього тижня з Атен і Анкари виїздять офіційні делеґації Греції і Туреччини до Лондону, де з ініціятиви самої Англії відбудуться наради у справі Кипру. На чолі грецької делеґації виїздить міністер закордонних справ Стефан Стефанопульос. Він заявив, що тепер є знамениті шанси для розв'язки проблеми Кипру по лінії грецьких бажань. Запитаний журналістами про становище Греції у відношенні до турецької меншини на Кипрі, міністер відповів, що Греція готова зробити все можливе, щоб приєднати турків. На чолі турецької делеґації стоятиме урядуючий міністер закордонних справ Зорлю, а між делеґатами буде також міністер національної оборони Мендерес. Вже сам персональний склад тих делеґацій вказує на велике значення, що його прив'язується на Близькому Сході до цієї справи. Англійський губернатор Кипру заявив, що він буде старатися всіми засобами запевнити на Кипрі спокій на час теперішніх „критичних переговорів". Греки, як відомо, жадають признати населенню на Кипрі, що у 80% є грецьке, право самовизначення, сподіваючись, що тоді Кипр буде приєднаний до Греції. Турки, яких є 20%, противляться націоналістично-соборницькому руховi греків і воліють бути під пануванням Англії.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 3529. Безсилий.

Тарзанові розшуки закінчилися недалеко таємного озера, де він знайшов свою мертву здобич. Нагло він був поранений затросною стрілою, і невидимий ворог потягнув його в напрямі до води.

Спаралізований стрілою, він не міг спротивитись тій слизькій руці, яка досягла його з темних глибин і обвинулась довкола шиї.

Вогка рука затулила його уста та ніздрі і потягнула вниз.